

Matuszewski, Adam

"Kawaleria przeciwników i sojuszników
Wojska Polskiego w latach 1918-1921",
pod red. Aleksandra Smolińskiego,
Toruń 2003 : [recenzja]

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 49/3-4, 258-259

2004

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Julian D y b i e c : *Nie tylko szablą. Nauka i kultura polska w walce o utrzymanie tożsamości narodowej, 1795–1918*. Kraków 2004 Książnica Akademicka, 354 s., 6 k. tabl., il., ind.

Autor omówił dziewięć dziedzin działalności kulturalnej i naukowej, które w sposób najistotniejszy przyczyniły się do zachowania tożsamości narodowej Polaków podczas rozbiorów. Tak więc, w rozdziale pierwszym została przedstawiona *Walka o zachowanie języka*. Rozdział drugi ukazuje historię inwentaryzacji polskiego dorobku intelektualnego. Dwa kolejne rozdziały przedstawiają wysiłki Polaków zmierzające do zebrania i przechowania wszystkich dzieł piśmienniczych oraz dóbr kulturalnych i artystycznych, które stworzono w kraju, lub które dotyczą naszych dziejów. Rozdział piąty omawia wkład historyków w rozwój świadomości narodowej. Rozdział szósty opisuje walkę o obronę tradycji narodowych. Rozdział siódmy przedstawia rozwój polskiej biografistyki narodowej. Dwa ostatnie rozdziały przedstawiają walkę polskich intelektualistów o *Kształtowanie świadomości terytorialnej* oraz o rozwój *Edukacji narodowej* pod zaborami. Książka jest zaopatrzona w streszczenie w języku angielskim oraz w indeks nazwisk.

Zbigniew G r y c z k a : *Zarys dziejów Miejskiego Zakładu Zieleni w Lesznie*. Leszno 2004 Leszczyńskie Towarzystwo Kulturalne; Miejski Zakład Zieleni w Lesznie, 33 s. il.

Książka opisuje nie tylko dzieje Miejskiego Zakładu Zieleni w Lesznie, ale także rozwój zainteresowań zielenią w tym mieście od XVIII w. do czasów współczesnych. Przedstawia również historię założenia oraz rozwój leszczyńskiego Mini-Zoo. Cennym uzupełnieniem omawianej publikacji jest także dołączone do niej chronologiczne zestawienie najważniejszych wydarzeń z dziejów Leszna od 1393 – 2002 r. Książka jest też zaopatrzona w streszczenia w językach angielskim i niemieckim.

Kawaleria przeciwników i sojuszników Wojska Polskiego w latach 1918–1921. Pod redakcją Aleksandra S m o l i ń s k i e g o . Toruń 2003 Wydawnictwo Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, 255 s.

Książka składa się z czterech obszernych studiów, w których Aleksander Smoliński opisał organizację I Armii Konnej Siemiona Budionnego z lat 1919–1923 r., Waldemar Rezmer przedstawił organizację *Kawalerii litewskiej* w latach 1918–1921, Michał Krotofil Kawalerię Ukraińskiej Armii Halickiej z lat 1918–1920, a Zbigniew Korpus organizację oddziałów kozackich formowanych w Polsce

od czerwca do listopada 1920 r. Autorzy przedstawili także udział opisywanych przez siebie oddziałów w wojnie polsko-sowieckiej. Omawiane studia są efektem żmudnej kwerendy archiwalnej prowadzonej przez autorów w archiwach rosyjskich ukraińskich, litewskich oraz polskich w ramach realizacji, finansowanego przez Komitet Badań Naukowych, projektu zatytułowanego: *Jazda przeciwników Wojska Polskiego w okresie walk o granice Drugiej Rzeczypospolitej w latach 1918–1921*. Książka zaopatrzona jest również w indeksy osobowy i geograficzny.

Leszek K u ź n i c k i : *Protozoologia w Polsce 1861–2001*. Warszawa 2003 309 s., ind. Problemy Naukowe Współczesności.

W omawianej pracy autor analizuje drogi rozwoju badań dotyczących pierwotniaków. W pierwszych dwóch rozdziałach zostały przedstawione: geneza protozoologii i zmiany jej zakresu w XIX i XX w., proces wyodrębniania się protozoologii spośród innych nauk biologicznych, międzynarodowe stowarzyszenia, kongresy i czasopisma protozoologiczne. W dalszych rozdziałach autor przedstawił charakterystykę dziejów protozoologii w Polsce oraz jej problematykę badawczą i dokonania w latach 1919–2001. Na końcu swojego opracowania autor zamieścił w układzie alfabetycznym biogramy najwybitniejszych polskich protozoologów. Książka jest także zaopatrzona w streszczenie w języku angielskim oraz skorowidze nazwisk i nazw łacińskich.

Polscy Nobliści. Stulecie przyznania pierwszej Nagrody Nobla Marii Skłodowskiej-Curie. Dwudziesta rocznica przyznania Pokojowej Nagrody Nobla Lechowi Wałęsie. Materiały pokonferencyjne, 8–9 grudnia 2003 r., Pałac Staszica. Warszawa 2004 Muzeum Marii Skłodowskiej-Curie, Archiwum Polskiej Akademii Nauk, Muzeum Woli, 79 s., il.

Książka jest zbiorem referatów wygłoszonych podczas odbywającej się w dniach 8–9 grudnia 2003 r. w Pałacu Staszica międzynarodowej konferencji. We *Wstępie* do omawianej publikacji Małgorzata Sobieszczak-Marciniak zaznaczyła, że pierwszy dzień konferencji, z udziałem zaproszonych gości z Wielkiej Brytanii, Francji, Szwecji, Austrii i Polski, adresowany był do specjalistów z dziedziny chemii, onkologii i fizyki, przy czym wszystkie referaty wygłaszane były w tym dniu w języku angielskim. Natomiast referaty prezentowane podczas drugiego dnia konferencji miały bardziej popularnonaukowy charakter i wygłaszane były w języku polskim. W książce zamieszczono cztery referaty angielskojęzyczne i sześć referatów polskojęzycznych. W pierwszym z wygłoszonych po angielsku referatów Karin Blanc przedstawiła laureatów (1903), Nagród Nobla z zakresu fizyki.